

Posudek oponenta na diplomovou práci

Islám a životní prostředí: ekologická témata očima současných islámských právníků a filosofů, Mgr. Jakub Kolářek

Předkládaná diplomová práce slibuje současný pohled islámu na otázky environmentální otázky. Autor se rozhodl zpracovat nové téma – téma, které je poměrně řídké diskutované mezi soudobými muslimskými učenici, podobně jako je málo studií ze západního světa. Na environmentální témata pak nahlíží z pohledu Koránu, případně i z dalších svatých textů islámu. Práce je logicky rozdělena na tři části, kdy ta první stručně vykládá historický původ ochrany životního prostředí obecně a srovnává reflexi ekologie a environmentalismu v islámském prostředí. Podle rozboru těchto témat podle jejich aktuálnosti ve svatých textech autor uvádí, že ekologická témata sice nejsou obsahem Koránu, ale že je lze v jeho textu možné nalézt myšlenku celistvého systému stvořeného Bohem, a člověk je vyzván k respektu k přírodě. Autor zde konstatuje, že islám je ekologický, a že ekologická témata se v něm objevovala vždy, zároveň však zohledňuje faktor modernity ekologických témat v euroatlantické a muslimské společnosti. Ve druhé části pak rozebírá islámskou etiku, právo a teologii ve vztahu k člověku a přírodě – zde kromě problémů etiky rozebírá např. i právní postavení člověka a (živé) přírody, konfrontuje je s Koránem či hadísami; zde je vidět, že je autor dobře obeznámen s Koránem a nuancemi v překladu některých arabských ‚theologických‘ termínů. Poslední část je věnována současným islámským učencům, kteří se problematice životního prostředí vyjadřují právě z pohledu islámu – v této části spatřuji jakýsi limit práce samotné, jelikož není mnoho prací, které se tomuto tématu v islámském světě věnují. I přes to autor ukázal syntézu islámského pohledu na ekologická témata různých autorů (či institucí), kteří vycházejí z různých proudů islámského myšlení – pozoruhodný je zejména rozbor práce *Green Deen* z pera konvertity Ibrahima Abdul-Matina či texty bývalého vůdce al-Qá‘idy Usámy bin Ládina (a celkově vztah islamistického radikalismu k péči o životné prostředí). Práce ukazuje autorův zájem a dobrou orientaci v tématu, rozebírá celou problematiku i v kontextu etických postojů v islámském světě či vztahu islámu a vědy o životním prostředí, ale i vědy jako takové, kombinuje zde celou řadu ideových proudů v rámci různých pojetí islámu.

Diplomová práce Mgr. Kolářka je dobrá i po formální stránce, zde by se však dal vytknout několik drobných nedostatků. Jedním z nich nedokončená myšlenka na konci úvodní části 2. kapitoly (str. 50) či drobné překlepy jako *Exon Valdes* místo *Exxon Valdez*, *Bhopál* místo *Bhópál* (str. 31) či *Isutzu* místo *Izutsu* (str. 49) nebo kolísání *Bin Lādin* / *bin Lādīn* apod. Rušivým elementem práce mi přišel zvolený přepis arabštiny, vycházející z obecného českého přepisu arabštiny s použitím *makronu* pro označení délky i v arabských termínech zdomácnělých v češtině, jako je např. *sūra* (ale str. 64 *súr*), *š‘a*, *šarī‘a* (ale str. 64 *šarī‘e*) či *ḥadīth*, či v termínech češtině přizpůsobených/užívaných (*Usāma bin Lādin*, *Al-Qā‘ida*). Toto jsou ale jen drobné nedostatky, které nic neubírají na celkové kvalitě práce.

Předkládaná práce velice dobře napsaná a z mnoha ohledů aktuální (např. předpovídaná environmentální krize, poznání určitých nových směrů v islámu samotném apod.), doporučil bych Mgr. Kolářkovi část jeho textu publikovat v odborném periodiku. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem hodnotím práci stupněm **výborně** a **doporučuji** k obhajobě.

V Praze 31. 8. 2018

Mgr. Lubomír Novák, Ph.D.

Ústav Blízkého Východu a Afriky